

Nijlgans broedt buitendijks

Albert-Erik de Winter

De Nijlgans is een vogelsoort waarover ik mij kan blijven verbazen. Is het niet een paar dat een ooievaarsnest kraakt, dan is het wel een vogel die hoog boven in een boom in een oud kraaiennest zit te broeden of een ouderpaar dat al in december of januari met jonge pullen loopt te pronken.

Op 26 maart 2012, wanneer ik voor inspectiewerkzaamheden buitendijks op de scherpier bij het Zeehavenkanaal in Delfzijl ben, verbaas ik mij wederom over deze soort. Deze pier, die grotendeels uit asfalt bestaat, is bijna vijf kilometer lang en loopt vanaf de handelskade oost tot aan de Pier van Oterdum, parallel aan het Zeehavenkanaal.

Als ik ergens op het midden van de pier ben, vliegt met veel kabaal een vrouwtje Nijlgans op. Op een van de weinige locaties met vegetatie zie ik tussen het Engels slijkgras een nest met daarin negen eieren. Het nest bestaat uit afgestorven vegetatie en is rijkelijk bekleed met donsveren (zie figuren 1 en 2).

Uit eigen waarnemingen en uit de literatuur (Underhill et al. 2000) is mij bekend dat de Nijlgans ook voorkomt in zoute milieus. Dat de soort hier ook broedt lijkt logisch, maar was mij voorafgaand aan de nestvondst niet bekend. Nazoeken in de literatuur leert dat buitendijkse broedgevallen in Nederland wel vaker voorkomen maar (tot op heden) niet erg algemeen zijn. Zo zijn er onder meer enkele meldingen bekend van de Zeeuwse en Zuid-Hollandse eilanden (Lensink 2002) en in 2003 heeft een paar gebroed op de kwelders van Schiermonnikoog (Van Loon & Mooser 2005). Daarnaast heeft recentelijk (in 2011) een succesvol broedgeval plaatsgevonden op het Waddeneilandje Griend (www.natuurmonumenten.nl).

Ook uit de haven van Delfzijl is een eerder broedgeval van Nijlgans bekend. Het betreft de waarneming van een broedende Nijlgans op een speciaal voor Visdieven ingerichte broedponton in 2010. Op 5 juli 2010 had het vrouwtje acht pasgeboren jongen. De

Figuur 1. De broedbiotoop van de Nijlgans met linksonder de vegetatie van Engels slijkgras waarin het nest is gevonden. 26 maart 2012 (foto: Albert-Erik de Winter)

Figuur 2. Het nest met de negen eieren.
26 maart 2012 (foto: Albert-Erik de Winter)

ponton is omrasterd met kippengaas om te voorkomen dat de jonge Visdieven in het water vallen. Hierdoor konden de jonge Nijlganzen deze ponton niet zelfstandig verlaten en moesten daarom worden overgezet (pers. med. Klaas van Dijk).

Alles overziend lijkt het er dus op dat buitendijkse broedgevallen van Nijlgans wel vaker voorkomen, maar dat het aantal meldingen momenteel nog klein is. Gezien het grote potentieel aan buitendijks broedhabitat in onder andere het Waddengebied blijft het natuurlijk interessant om te volgen of en hoe dit verschijnsel zich de komende jaren verder gaat ontwikkelen. De nestplaats op de schermpier bij Delfzijl blijf ik in ieder

geval bijzonder vinden. Iets wat natuurlijk perfect past bij zo'n vreemde vogel en opportunist als de Nijlgans.

Dankwoord

Klaas van Dijk wordt bedankt voor de informatie over het broedgeval uit Delfzijl in 2010 en voor het toezenden van het nijlgansartikeltje uit *Vogels van Schiermonnikoog*.

Literatuur

- Lensink, R. 2002. *Nijlgans Alopochen aegyptiacus*. pp. 108-109 in: SOVON Vogelonderzoek Nederland 2002. *Atlas van de Nederlandse Broedvogels 1998-2000. Nederlandse Fauna 5*. Leiden.
- van Loon, A. & R. Mooser 2005. *Vogels van Schiermonnikoog. Uniepers, Abcoude*.
- Underhill, L., J. Kemper, P. Whittington & A. Wolfaardt 2000. *Egyptian Geese Alopochen aegyptiacus moulting on Dassen island, South Africa. Marine Ornithology 28: 121-122.*
- Website www.natuurmonumenten.nl; *Logboek Griend*, 1 juni 2011.

Albert-Erik de Winter
Landschapsbeheer Groningen
a.e.de.winter@landschapsbeheergroningen.nl

Figuur 3. Kaart nestlocatie Nijlgans.

